

Svar på kulturchefernes spørgsmål 26.01.2023

Kapitel 8-arbejdet

Det arkæologiske arbejde i Danmark er et monopol, der hører under Slots- og Kulturstyrelsen. Styrelsen har udstukket nogle retningslinjer og kvalitetskrav, der skal opfyldes, for at et museum kan få udlagt et arkæologisk ansvarsområde. Disse krav, der blev skærpet betydeligt for ca. 10 år siden, dannede baggrunden for vores museumsfusion, da ingen af vores daværende museer kunne opfylde kravene alene. Siden da har Styrelsen skærpet kravene yderligere, samtidig med at der er sket en voldsom vækst i sagsmængden fra vores kommuner. Mens Slots- og Kulturstyrelsen har øget kravene til bl.a. den faglige bemanding og dennes robusthed, så har kommunerne øget deres sagsmængde således, at vi i 2022 rundede 8000 årlige henvendelser og tallet har været stødt stigende. Herudover kommer en stigende mængde henvendelser fra private aktører.

Hvem betaler hvad:

- Staten giver et statstilskud for at museet påtager sig et arkæologisk ansvar, der indeholder en lang række basisopgaver. Museet har monopol på arkæologien i sit ansvarsområde og fungerer således som kommunernes garant for, at kulturarven herunder arkæologiske fund bliver indenfor ansvarsområdet
- Kommunerne støtter økonomisk så basisopgaverne kan udføres, da det er et krav fra Slots- og Kulturstyrelsen for at museet kan have et arkæologisk ansvar.
- Offentlige og private bygherrer betaler for de arkæologiske undersøgelser efter regning på baggrund af budgetter godkendt af Slots- og Kulturstyrelsen.

Hvad er basisopgaverne, der følger med det arkæologiske ansvar og som skal finansieres af de offentlige tilskud:

- Gennemgang af byggesager, landzonetilladelser, nedrivningstilladelser, kommuneplaner, lokalplaner m.v. fra vores 6 kommuner – p.t. over 8000 stk. årligt.
- Sparring med kommunerne omkring deres planlægning – f.eks. miljøscreeninger, scooping, lokalplanlægning m.v. Sparringen sker pr. mail, telefonisk, fysiske møder alt efter emne
- Besvarelse af privates henvendelser vedr. fortrinsvis bygge- og anlægsprojekter
- Rådgivning af offentlige og private bygherrer vedr. anlægsprojekter samt udarbejdelse af budgetter og faglige argumentationer inkl. godkendelsesprocedure hos Slots- og Kulturstyrelsen samt bygherre
- Gennemførelse og finansiering af "mindre arkæologiske forundersøgelser", der jævnfør museumsloven ikke kan pålægges bygherre (typisk "den lille mand")
- Museet skal være i besiddelse af tidssvarende udgravningsudstyr – herunder professionelt landmålingsudstyr
- Museet skal sikre en fast og robust bemanding, der behersker de arkæologiske hovedperioder
- Støttefunktioner i form af kontorfaciliteter, administration, økonomistyring, IT, HR mm

Nøgletal

Nøgletallene stammer fra 2019, hvor Slots- og kulturstyrelsen fik lavet en samlet oversigt over kommunale og statslige tilskud til museer. Tallene rummer alle kommunale tilskud som museerne har modtaget i form af indbetalinger det pågældende år.

Dvs. at udover kommunernes driftstilskud på i alt kr. 16.390.379 er der for Museum Vestsjællands vedkommende også medregnet:

- Tilskud til bygningsvedligehold i alt kr. 751.158 (Holbæk og Kalundborg)
- Tilskud til middelalderfestivaler i alt kr. 326.700 (Ringsted og Kalundborg)
- Tilskud til øvrige aktiviteter i alt kr. 90.500 (Ringsted, og Sorø)
- Tilskud til projekt i Kulturregionen kr. 350.000 (udbetalt via Odsherred)
- Kommunale fleksjobrefusioner i alt kr. 530.194 (Kalundborg, Odsherred og Sorø)

”Gratis” husleje er således ikke med i opgørelsen og har naturligvis en værdi.

Jeg har spurgt hos kollegaer på Sjælland, om hvordan det er hos dem i forhold til husleje i kommunale bygninger. De tre jeg har talt med oplyser alle, at de ikke betaler husleje i de kommunale bygninger, de benytter.

Museum Sydøstdanmark (Vordingborg, Næstved og Køge) og Museum Nordsjælland har ovenikøbet enkelte kommunale ejendomme, hvor de heller ikke skal betale for vand og varme.

ROMU (Roskilde, Frederikssund og Lejre) betaler heller ikke kommunal husleje og har en ordning i Roskilde, hvor de modtager midler til bygningsvedligehold (på samme måde som MVE gør i Holbæk og Kalundborg).

Med udgangspunkt i ovenstående, mener jeg godt at tallene for kommunale tilskud pr. borger kan sammenlignes (der vil naturligvis være forskelle fra de enkelte år, men den overordnede tendens er den samme).

Vi har tidligere talt om museets huslejeordninger, de er ikke umiddelbart sammenlignelige
Her en kort opstilling:

Bygning/ejerform	Betingelser	Bemærkning
Odsherred (Kunstmuseet, Odsherreds Museum og Malergården) alle kommunalt ejede	Kommunen stiller bygningerne til rådighed for museet. Museet betaler forbrugsafgifter og står selv for indvendigt vedligehold og vedligehold af udearealer	Kommunen står for det udvendige vedligehold
Holbæk (Holbæk Museum og Bakkekammen 45) begge ejet af en bygningsfond, der administreres af museet	Museet betaler forbrugsafgifter og står selv for indvendigt vedligehold og vedligehold af udearealer. Museet betaler husleje til bygningsfonden – huslejen består af kr. 500.000 til vedligehold som museet får af kommunen samt grundskyld, som kommunen efterfølgende modtager fra fonden.	Der betales ikke grundskyld af de fredede bygninger.

Holbæk – Forten (Arkæologi og administration) ejet af Holbæk Kommune	Udover forbrugsafgifter betaler museet også "tomgangsleje" i alt kr. 76.400 til kommunen	
Kalundborg Museum – Ejet af Kalundborg Kommune	Museet modtager årligt omkring 250.000 fra Kalundborg Kommune til udvendigt vedligehold – opgaverne aftales sammen med kommunen. Museet betaler forbrugsafgifter og står selv for indvendigt vedligehold og vedligehold af udearealer	
Ringsted museum Ejet af PBI Holding	Museet betaler ½ møllersløn (228.000 kr.) samt 70.000 kr. i årlig husleje til PBI Holding. Museet betaler forbrugsafgifter og står selv for indvendigt vedligehold og vedligehold af udearealer	
Ringsted arkiv ejet af Ringsted Kommune	Kommunen stiller bygningen til rådighed for museet. Museet betaler forbrugsafgifter og står selv for indvendigt vedligehold og vedligehold af udearealer	Kommunen står for udvendigt vedligehold
Sorø Museum – bygningen ejes af Sorø Museumsforening	Husleje 1 kr. Museet har alle udgifter til indvendigt og udvendigt vedligehold samt forbrugsafgifter	Sorø Kommune har givet bevillinger til større renoveringsprojekter af bygningsmassen.
Slagelse Museum – ejes af Slagelse Kommune	Museet betaler 40.000 kr. i årlig husleje. Kommunen står for udvendigt vedligehold. Museet betaler forbrugsafgifter og står selv for indvendigt vedligehold og vedligehold af udearealer.	Kommunen står for udvendigt vedligehold
Flakkebjerg Skolemuseum – ejes af Slagelse Kommune	Kommunen stiller bygningen til rådighed for museet. Museet betaler forbrugsafgifter og står selv for indvendigt vedligehold og vedligehold af udearealer	Kommunen står for udvendigt vedligehold
Skælskør Bymuseum – ejes af Skælskør Bevaringsforening	Museet betaler årligt kr. 70.000 i husleje. Museet betaler forbrugsafgifter og står selv for indvendigt vedligehold og vedligehold af udearealer	